

Inwendig Christendom onder Hottentotten.

<https://hdl.handle.net/1874/355716>

g. c. c. 15

INWENDIG CHRISTENDOM

ONDER

HOTTENTOTTEN.

Voor ongeveer 23 jaren is het hier medege-
deelde: *Inwendig Christendom onder Hottentotten*,
in het licht gegeven in *den Zaadzaaijer*, en
met goedvinden van den schrijver en uitgever
daaruit ontleend. Zoo dit iemand bevreemden
mogt, dan bedenke hij, dat de Heer THOM, bij
zijn verblijf in ons vaderland ten jare 1821,
aanleiding heeft gegeven tot de oprigting van
het eerste *Vrouwen Hulp-Zendelinggenootschap* in
ons midden. Daarbij vindt men hier eene
proeve, op welke wijze men eenvoudige Heide-
nen onder zegen van boven, tot kennis van
het Evangelie kan brengen, en dat door eenen
uit hun midden. Welligt wordt ook door de
dwaasheid dezer prediking, deze of die, wien
geene wijzer woorden troffen, behouden. Moge
maar de Christen uit Africa's binnenlanden,

den Christen uit het beschaafd Europa niet veroordeelen, als het eens minder op de wijsheid der woorden, dan op geloof door de liefde werkende, zal aankomen.

De Heer THOM, Engelsch Zendeling en Predikant in de binnenlanden van de kaap de Goede Hoop, werd voor eenigen tijd hier te lande in een gezelschap ondervraagd, op welk eene wijze men toch te werk ging, om de zoo onwetende en woeste Hottentotten eenige geestelijke denkbeelden van het Christendom mede te deelen. Ja, antwoordde hij, het gaat ook daar als overal bij de onbeschaafde klasse der menschen het geval is, zij zijn zeer zinnelijk, en meer nog dan men dat uit hetgeen men hier ziet, zich kan voorstellen. Evenwel met behulp van ophelderende vergelijkingen, ontleend uit bij hen bekende zaken, gelukt dit door den Goddelijken zegen dikwijls beter dan men zou denken.

't Is moeilijk die menschen eenig denkbeeld van hunne ziel en deszelfs geestelijke werking te geven, en daardoor van hetgeen bekeering des harten mag genaamd worden. Ik herinner

mij hun, na onderscheidene vruchteloze pogingen, dat eens met zeer goed gevolg te hebben opgehelderd met de gelijkenis van een wagenrad (*), uit welks middelpunt de spaken liepen, die in hetzelfde hunne vastheid hadden, en welke wederom in het buitenste van het rad vast waren, en door hetzelfde in evenredige gesteldheid gehouden werden. Het middelpunt was het beginsel des harten, de spaken waren de vermogens der ziel en hare werkzaamheden, en de omtrek van het rad was de uitwendige wandel. Nu, zeide ik hun, is het immers niet genoeg den uiterlijken omtrek en de spaken goed te maken of te repareren, zoo lang men het middelste gedeelte niet hecht en sterk gemaakt heeft. Neen, neen, was hun antwoord, daarop steunt alles, en dat moet alles vast en goed maken. Nu, hernam ik, evenzoo is het met de bekeering. Het uitwendig leven is zooveel als het buitenste van het rad, en dat moet goed zijn, maar dat is niet genoeg, — kennis en gemoedsbewegingen en werkingen, zijn zooveel als de spaken; als die goed zijn is het nog niet genoeg op zich zelve, het komt vooral aan op het beginsel van het hart, daar alles uitgaat,

(*) Het derde van vergelijking en de stomphheid der menschen moet hier wat in aanmerking genomeu worden.

even gelijk in het middelpunt van het rad alles zijne vastheid heeft. En daarvoor dus, voor de bekeering van uw hart, moet gij in de eerste plaats bezorgd zijn. En nu toonden zij het te vatten.

Meermalen, zeide de Heer THOM, heb ik met zichtbare vrucht over den brief aan PHILEMON, gepredikt — en ik herinner mij onder anderen, dat, toen ik eenmaal in de toepassing vroeg: „Is hier ook zulk een ONESIMUS?” een slaaf in het midden der vergadering uitriep: „Ja, Leeraar! dat ben ik: een regte drosser...” Waarop ik hem daarover onderhouden hebbende, met eenen brief van voorspraak aan zijnen Heer terug zond.

Hicrop verhaalde de Heer THOM, dat hij meermalen met genoegen, en zelfs met bewondering der eenvoudige naïveteit, eenen Hottentotschen Medehelper, genaamd CUPIDO KAKA-LAH (*), tot zijne mede-Hottentotten alzoo had hooren prediken, en toen men zijn verlangen te kennen gaf, om daarvan iets

(*) Van dezen CUPIDO kan men meer vinden, behalve in de Maandelijksche Berigten van het Nederlandsche Zendinggenootschap, en het Magazin für die neueste Geschichte der Evangelischer Missions und Bibelgesellschaften, Bazel 1823, 8ter Jahrgang, 1ster Quartalheft.

meer te hooren, gaf hij er de volgende proeven van:

Eenmaal over een der wonderen van den Zaligmaker predikende, zeide hij, na de verklaring van de geschiedenis, bij de zaak stilstaande: „Gij wilt altoos zoo gaarne van wonderen hooren, en wonderen zien, ziet daar nu een wonder! Ja maar, zult gij zeggen, als er iemand kwam, die nog dat en dat deed, die zulke en zulke wonderen verigte. — Ach! gij zijt zoo stomp, dat gij niets verstaat, al ziet gij het voor uwe oogen. Ik zeg u, daar geschieden nog gedurig wonderen, maar gij ziet ze niet, omdat gij niet opmerkt, gij slaat er geen acht op. Ik zal het u aantoonen. (Er was een algemeene en gespannene aandacht). Neemt het oude Testament, en leest eens uit het elfde kapittel van den Profeet Jesaias, vers 6, 7, 8, 9. *En de wolf zal met het lam verkeeren en de luipaard bij den geitenbok nederliggen, en de kalf en de jonge leeuw, en het mestvee te zamen, en een klein jongsken zal ze drijven. De koe en de beerin zullen zamen weiden, hare jongen zullen zamen nederliggen, en de leeuw zal stroo eten gelijk de os; en een zoogkind zal zich vermaken over het hol van eenen adder, een gespeend kind zal zijne hand uitsteken in de kuil des basilisken.*

Men zal nergens leed doen noch verderven op den ganschen berg mijner heiligheid; want (let nu wel op!) want de aarde zal vol zijn van de kennis des *HEEREN*, gelijk de wateren den bodem der zee bedekken. — Dat hebt gij nu gehoord. Als daar nu eens een groote, brullende leeuw, even als wij met zooveel gevaar en vrees geschoten hebben, als zoo een groote schrikkelijke, brullende leeuw in de *Kaapstad* kwam, wat zouden ze allen vlugten; en als die verschrikkelijke leeuw, nu bedaard en stil en tam met een klein lammetje zamen ging, en dan eene beerin en eene koe met de jongen door elkanderen; wat zoudt gij roepen: een wonder! een wonder! — Nu ik zeg u, zij gebeuren nog gedurig, die wonderen; juist niet zoo als gij ze alleen in uitwendige dingen zien wilt, maar zie daar die, en die, en die, welke gij kent; zij leefde immers zoo woest en zoo goddeloos, even als de wilde dieren, zoodat slagen er niets aan deden om ze beter te maken; en nu, dat zijn ze geworden door Christus, stille, brave menschen, zoo gedwee en goedwillig. Zegt nu, domme menschen! zijn dat nu niet die groote, grimmige leeuwen in lammeren veranderd? Is dat niet een zoo groot, nog grooter wonder in de

genade. dat ziet ge voor uwe oogen, (*) en merkt ge daar niet op?"

Op eenen anderen tijd over den *dood* en het *eeuwig leven* predikende, zeide hij onder anderen: Daar ziet gij den mensch koud en onbeweeglijk: — hij is dood, zegt gij, — de arme mensch! hij is dood, hij is er niet meer! zoo staat gij bij hem te kermen. — En ik zeg u, hij is niet dood. — Wat is toch dood? — Ik zeg u, het is niet die mensch, het is zijn lijk maar, hij is het zelf niet. — Dat verwondert u, kom ik zal het u ophelderen. Gij weet het nog wel, toen we laatst op de jagt waren, zagen wij eensklaps vlak voor ons, zulk eene schrikkelijke groote slang. Niet waar, wat waren wij bang, vooral toen wij dien ijselijken kop daar tusschen die wiek henen zagen. Stok stil stonden wij en wij sidderden van angst. Wij zagen toe, en ziet de slang bewoog zich in het geheel niet; wij wachtten nog een weinig, maar nog zagen wij geen de minste beweging, ook niet toen wij langzaam voortgingen. Wij wisten niet wat dat was, maar toen wij er eindelijk bij kwamen, zagen wij duidelijk dat het het vel van eene slang was, de slang zelve was

(*) De Leeraar zelf was het bewijs, en zijne prediking was wel uit bevinding.

er uit, en had haar vel achter gelaten. Ziet dat is de dood. Daar ligt het lijk, maar de mensch is er uit, en dat lijk is de mensch niet, het is maar de huid. Dit, (op zichzelf wijzende) dit is de mensch.

Nog eene andere keer had hij tot tekst: *Geloof in den Heer Jezus Christus en gij zult zalig worden*, en sprak dezer voege tot zijne hoorders. Ik weet gij zijt stompe menschen, en weet niet wat geloof is; en gij zult toch door het geloof moeten zalig worden. Gij neemt CHRISTUS voor het geloof en het geloof voor CHRISTUS, en dan eens weer het EVANGELIE voor het geloof, en zoo verward spreekt gij er over onder malkanderen. Ik zal u nu zeggen wat het geloof, en wie Christus voor u is, en waartoe gij het EVANGELIE hebt:

Daar gaat gij van den regten koningsweg, de linkerhand om, eenen geheel verkeerden weg in. Zij schijnt in een mooie kloof of dal te leiden, maar komt in een leelijk moeras uit. Daar komt nu iemand u achter aan. Hij ziet u loopen, en denkt: ach, die arme menschen! zij zijn verdwaald, en weten het zeker niet, dat in die kloof zulk een bedriegelijk moeras, en in dat moeras zulk eene grondelooze put is, daar ze in verzinken

zullen. Hij loopt, en roept u achter na: Menschen, menschen! gij zijt verkeerd, gij gaat naar den dood, keert toch weerom, anders zinkt gij in eene grondelooze put. — Maar ja, gij hoort niet naar hem, gij hebt het ook veel te druk met elkanderen, en zijt te nieuwsgierig wat gij in die mooie kloof zult vinden, en zoo als gij er in komt, en door het moeras henen wilt baden, paf daar ligt gij in de put: hoe meer gij spartelt om er uit te komen, zooveel te dieper zinkt gij in de modder: gij kunt ook tegen den kant niet opkomen, en een, die het meende, en wat hooger dan de anderen gekomen was, stond daar en riep: kom ik wil u helpen, maar, toen hij zich maar een weinig bewoog, gleedt hij zelf af en zonk nog het diepst van allen. Hij was geheel weg. — Daar ligt ge nu, en gij kunt u zelven, en malkanderen niet helpen. O hoe schreeuwt en jammert ge nu: Ach hadden wij maar gehoord! waren we maar teruggekeerd! Hoe zullen wij den dood nu ontkomen? wij zinken al dieper en dieper weg! — Let nu wel op: daar komt nu die man, die u heeft nageroepen, hij had het wel gedacht, en hij is u nagegaan. Wat zegt hij? verwijt hij het u: daar ligt

gij nu, en gij kunt u niet helpen, en gaat hij dan weg? Neen. Stil, menschen! roept hij u toe, gij kunt er niet uitkomen, maar wacht, ik zal u helpen. Daar, dat touw moet gij aanvatten en goed vasthouden! Hij werpt u een lang touw toe, en die het vasthouden, — want de een moet het den anderen zoo veel hij kan ook toereiken, — die het goed vasthouden, en blijven vasthouden, die trekt hij met alle magt op den kant, en behoudt hij in het leven. Zoo goed en zoo sterk is die man. Maar ongelukkig diegene onder u die zeggen, wat zal dat touw mij helpen, en het van zich afwerpen. Zou dat geene groote dwaasheid zijn! — En wat zult gij nu doen, als gij gered en veilig op den kant staat? — Zult gij het touw in uwe armen drukken, en zeggen: lief touw! gij hebt mij gered? — Zult gij zeggen: Ik heb mij zelven gered, want ik heb het touw vast gehouden? — Of zult gij niet dien goeden en sterken man danken, voor hem op de knieën vallen, en zeggen: gij, gij hebt mij gered van den dood.

Ziet, nu kunt gij het alles leeren en weten. Die man is CHRISTUS, het touw is het *Evangelie*, en het vasthouden van het touw, waardoor

gij gered wordt, is het *geloof*. Ziet gij het nu wel dat het eigenlijk CHRISTUS is, die ons redt, door middel van het *Evangelie*, en dat het geloof eindelijk door het *Evangelie* CHRISTUS vasthoudt, wiens liefde en magt ons uit ons verderf trekt. Maar die man onder u, die een weinig hooger gekomen was, en zichzelf en u meende te redden, maar geheel wegzonk, dat is een *Fariseeuw*, zoo als wij daarvan in het *Evangelie* lezen; en hierover sprak hij vervolgens in bijzonderheden.

A 243 1836

Bij de Drukkers en Boekverkoopers M. WIJF & ZONEN
zijn verkrijgbaar de volgende Kleine Stukjes:

	Cents.		Cents.
1. Levensgeschiedenis van Peter Lohbeck	15	42. Hugo Bourne.	07½
2. De welbestede Stauver	10	43. De Christelijke viering van den Zondag	05
3. De Wever uit Welsch.	07½	44. Henry Oboekiah, inboorling der Sandwichs-eilanden.	10
4. De kleine Bewoner van het Auvergnésche Gebergte.	10	45. De Zendingen in Groenland	15
5. Arme Sara,	07½	46. Het bezoek bij een kranke.	15
6. De jonge Hutbewoonster	22½	47. Twee Brieven van een' Leeraar in Zuid-Afrika.	15
7. Opwekking te Elberfeld	05	48. Polycarpus.	10
8. De Iersche Boer	10	49. Als God werkt, wie zal dan keeren?	15
9. Elisabeth Cunningham,	20	50. De Soldaten-dochter.	10
10. Geschiedenis van John Robens, de Matroos	10	51. Het gelukkige Sterfbed	10
11. Uitbreiding van de Parabel	10	52. De weg en het middel	15
12. Het Leven van Kolonel Jacob Gardiner.	17½	53. De Gast zonder Bruiloftskl.	07½
13. De Stroopers-dochter.	10	54. Treffend voorbeeld.	07½
14. De Bode met goede tijding	15	55. Levensschets van Blumhardt	15
15. Jansje Allan	15	56. Hadara, een jong Abyssiniër	04
16. Zonderlinge tusschenkomst der Voorzienigheid	07	57. De Oude Geneesheer.	10
17. Levensber. van Amelia Gale	10	58. Roepstem des Heeren	15
18. Sara Hill, de leerling van de Zondagschool	15	59. Anna Walsh.	07½
19. De Geschied. van Mary Smith	12½	60. Eerste zending te St Thomas	15
20. De Dorps-predikant.	10	61. Thirza, of de aantrekkingskracht van het Kruis	20
21. De waarheid en uitwerkingen van het Evangelie.	10	62. Merkwaardig voorbeeld van vroege Godsvrucht.	07½
22. Kracht des geloofs, bij treffende beproeving	10	63. De Russische Kleermaker.	07½
23. Herman de Houthakker	12½	64. Eenige kenmerken van een kind Gods	07½
24. Laatste uren v. John Cowper	10	65. Overtuiging verwaarloosd	12½
25. Het einde van den tijd.	10	66. Een woord aan jonge Moeders	07½
26. Wat God bewaart, is wel bewaard	15	67. De onbekende Zending	04
27. Wie zijt gij? Wat hebt gij te doen?	10	68. Het leven en sterven van Mevrouw Rumpff	10
28. De Weêrhaan van het Kasteel	12½	69. Opmerkelijke leiding Gods	07½
29. Eben-Haëzer in Latakko.	10	70. Een nieuw Traktaatje.	10
30. Eenige berigten van Indi-aansche Bekeerlingen	10	71. De vrome Landman	07½
31. De Christen-feesten.	05	72. Ernstige gedachten over de Eeuwigheid	07½
32. Verhaal van twee reizende Predikers	07½	73. Maria.	10
33. De Tijd en de Eeuwigheid.	10	74. William	07½
34. Kort en heilz. Berigten en allen	10	75. De bejaarde Christen in het Gasthuis	05
35. Levensloop van Johan Coenraad Ter Linden.	07½	76. Lord Teignmouth	10
36. Een Beroep op het hart.	12½	77. Leven van Schwartz.	08
37. Trekken uit het leven eens Landmans in den Elzas	10	78. Wie zoekt die vindt.	05
38. Sterfgevallen van zeven bekeerde Heidenen	10	79. Levensb. van een' Soldaat.	05
39. Levensloop van C. L. Töpfer	07½	80. Pacaladorp.	07½
40. Eenige bijzonderheden uit het leven van Morrison	15	81. Onnodige zorgen.	01
41. Lydia S.	07½	82. Zischüs	08
		83. Twee Bureau	10
		84. De bekeer. van A. H. Franke.	6
		85. Blandina	7½
		86. Bede van een Grijsaard.	10
		87. Het Huisgez. te Heatherdale	15